

3071

**A PESTEREI BARLANGBAN
TETT KUTATÁSOK
EREDMÉNYE**

Dr. Dadai Jenő egyet. tanársegédétől.

(1880) – Kolozsvári orvos
természettudományi Értesítő,
5. kötet p. 147-156, Kolozsvár
S-H/225
693

A PESTEREI BARLANGBAN TETT KUTATÁSOK
EREDMÉNYE.

Dr. Dadai Jenő egyet. tanársegédétől.

A Magyarországot Erdélytől elválasztó s Frivaldszky Imre által jellemző faunával birónak leirt¹⁾ bihari hegység egész láncolata telve van az érdekesebbnél-érdekesebb kisebb-nagyobb terjedelmű barlangokkal, melyeknek mindenike, különösen a bennök élő állatokat illetőleg, Frivaldszky János által részletesen ismertetve van.²⁾ De nézetem szerint mindezek között legérdekesebb s figyelemre legméltóbb az, mely a hegységnek csaknem legészakibb részén, a Kolozsvárt Nagy-Váraddal összekötő vasut egyik, az utóbbi városhoz közel fekvő Élesd nevű vasuti állomásával csaknem szemben fekszik, Pestere és Nagy-Esküllő társfaluk határán. Miután belsejében a barlangot kedvelő és a barlangnak állandó lakóit képező állatokon kívül, nagy mennyiségű ősemlős csontok is találhatók aránylag jól megtartott állapotban; ezen körülmények arra indítottak, hogy folyó év július 1-én Dr. Primies György ásványföldtani tanársegéd és Klir János erdélyi muzeum-egyleti állattani segédőr urakkal e barlangot meglátogassam s abban három napot töltsék kutatással.

Mielőtt azonban kutatásaink eredményéről szólanék, legyen szabad e barlangról egyet-mást röviden előrebocsátva mintegy történetét vázolni s rövid leírását nyújtani.

A barlang, mint említém, a Nagy-Várad—Kolozsvári vasut mellett fekszik Élesd mezővároskától egy órai, a vasuti állomástól pedig félórai, esős és sáros időben a járhatatlanná vált ut miatt még nagyobb távolságra is, a Sebes-Körös balpartján húzódó mészkő-hegységben nevezett társfaluk mellett.

A bokrokkal gyéren benőtt, néhol meglehetősen élesen feltűnő sziklával borított hegy oldalában már messziről szembeötlik egy

¹⁾ Jellemző adatok Magyarország faunájához. Pest, 1866. p. 60.

²⁾ Adatok a magyarhoni barlangok faunájához, Akad. math. közlemények. p. 28—35.

barlang nyílása, mely egyiket képezi a pesterei barlangoknak. De ez nem a tulajdonképeni és szobán lévő csontbarlang, miután belsőjéből egy állandó patakoska, főmőltig kristálytiszta, jéghideg vizével, minnek következtében belsejébe egyáltalán nem hatolhatni. A valódi barlang ettől valamivel távolabb délnyugatra fekszik s nyílása távolról egyáltalán észre nem vehető, részint ösekély volta, részint pedig az előtte meglévő sűrűn nőtt bokrok miatt.

A társfaluk oláh népének ajkán élő monda e barlangra vonatkozolag azt tanúsítja, hogy három oláh legény fedezte fel 1839-ben, kik mint katonakötelezettek az élesdi hajduk üldözését elöl menekülendők a még akkor erdővel borított hegyek között bujkálva e nyílásnál találtak menhelyet, honnan lett az éhség által szorongatva nemsokára előjött, míg a másik örökre bennmaradt. E bennmaradt legénynek később keresésére indultak s így lett a barlang általánosan ismeretessé.¹⁾ S lehet, hogy e mondának némileg igaza van, miután a barlang korábbi ismeretere vonatkozolag sehol semmi feljegyzés sem létezik.

Felfedeztetésétől egy tizednél több idő telt el, míg a külföld nyomán a barlangok faunájának tanulmányozása és megismerése iránti érdeklődés hazánkban is termékeny talajra találva 1854-ben Petényi Salámon és Kovács János tudományos kutatás szempontjából meglátogatták²⁾ s előttem ismeretlen okokból „Igritz” névre keresztelték. Valószínű azonban, hogy e nevet ők a „pivnitzer” (pincze) oláh szóból csinálták, miután a nép mai nap is e néven említi e barlangot.

E tudósok után egész sora következett részint a kíváncsi s látni vágyó érdeklődőknek, részint a tudományos kutatóknak, kik vagy a barlang élő lakóit keresték fel, vagy pedig a barlang mélyében eltemetett ősemelők csontmaradványait gyűjtögették. Azon tudományos kutatók között, kik e barlangot felkeresték, első helyen említenő Frivaldszky János, ki Frivaldszky Imrével beható tanulmány tárgyává tette. Később mind többen-többen látogatták meg e barlangot, legnagyobb rész őslénytani kutatások szem-

pontjából, kiknek nevei az őszállatok eme roppant sirjának falazatáról olvasható s kik közül egyesek, mint a helybeliektől értesültem, szekér számra hordták el az óriási medve csontokat Pestre és Bécsbe.

Legelső közlemény, mely e barlangra s annak faunájára vonatkozolag d. Miller-é, ki 1856-ban az itten gyűjtött *Drimeotus Kovácsii*-t írta le;³⁾ ezt követi 1857-ben Frivaldszky János és Imre közleménye az *Anophthalmus Redtenbacheri* új faj leírásával.⁴⁾ Az említetteknel később, 1861-ben Szathmári Ede is megemlékezik röviden e barlangról⁵⁾ s bár közleménye a faunával s az eltemetett őslényekkel különösebben nem foglalkozik, mindazáltal meglehetősen becsesel bír, miután annak mérnöki felmérésen alapuló alap- és átmetszeti rajzát, valamint pontos területi viszonyait nyújtja, mi annyival becsesebbé teszi, miután az irodalomban ez az egyedüli ily nemű adat; mert Kovács Jánosnak 1863-ban megjelent értekezésének ide vonatkozó adatai,⁶⁾ csupán az ősemelők maradványairól szól, míg Frivaldszky Jánosnak 1865-ben és Frivaldszky Imrénak 1866-ban megjelent, e barlangról is közleményt tartalmazó s már idézett értekezéseiben csak is a fauna van tárgyalva. Themak Edénak tisztán e barlangra vonatkozó és 1871-ben megjelent értekezése⁷⁾ hasonlólag csak az ősemelőkkel foglalkozik, fejtegetvén azoknak a barlangba való jutását. E körülmény arra indit, hogy a Szathmári Ede által nyújtott adatok felhasználásával a barlang részletes leírását nyújtsam.

Az egész barlang nyílásától végéig mintegy kilenczvenhat öl és Szathmári Ede leírása szerint 16 esarnokból áll; én azonban a 11. 12. 13. 14 és 15. esarnokot szerfelett keskeny voltánál fogva nem tekintem annak, hanem csupán átjárónak a 10-ik esarnokból a csontokat tartalmazó, szerinte 16-ik, szerintem pedig 11-ik esarnokba. A esarnokok mindannyian s így az egész barlang kelet-nyu-

¹⁾ Verhandlungen des zoologisch-botanischen Vereins in Wien. Band. VII. 1856. p. 785. Taf. 8 fig. 2.

²⁾ Verhandlungen des zoologisch-botanischen Vereins in Wien. Band. VII. 1857. p. 44.

³⁾ Id. m. id. hely.

⁴⁾ A magyarhoni földtani társulat munkálatai. II. köt. Pest. 1863. p. 54.

⁵⁾ Az igrítzi csontbarlangról. Földt. közlöny. 1871. 7. sz. 146. lap.

¹⁾ Vasárnapi ujság. Pest, 1861. febr. 3. 8. évfoly. 5. sz. 55. l. Szathmári Ede „A pesterei barlang.”

²⁾ Adatok a magyarhoni barlangok faunájához. p. 28.

gati irányban fekszik a nyílás mintegy ötven lábnyira emelkedik a falu felett. A nyílásba vezető egyetlen út csupán egy fáradságosan mászható gyöngötből — bányából — áll, mely a körülálló különböző bokrok s a kiálló sziklák miatt még kényelmetlenebbé válik, úgy hogy mikor az ember az érzékponthoz jut, annyira el van fáradva, miszerint szükségét érzi a barlang nyílása előtt levő kicsiny s nem a legkényelmesebb pihenést ígéro térésegen letelepedni. Fáradsága azonban némileg kárpótoltatik ama tájkép szemléltetése által, mely az alatt elterülő Sebes-Körös völgyében fekszik.

A barlang egyes csarnokainak területi viszonyai, miként azt Szathmári Ede is közölte¹⁾, sorrendbe összeállítva a következő:

1. csarnok	4.9	□ öl.
2. "	7.9	"
3. "	13.2	"
4. "	15.—	"
5. "	két kamarával	73.— "
6. "	egy kamarával	32.6 "
7. "		40.5 "
8. "		40.6 "
9. "		35.5 "
10. "		4.3 "
11. "		5.— "
12. "		7.1 "
13. "		6.5 "
14. "		4.5 "
15. "		6.8 "
16. "		69.5 "

Az összes csarnokok területi nagysága kamaráikkal együtt az előbbi számadatokat összegezve tehát 366.9 □ öl.

E csarnokok közül a nyolcz első csaknem egy szintben fekszik az első kivételével, mely valamivel lejjebb látszik fekünni; a kilencedik csarnok már kezd lefelé menedékesedni, míg a tizenötödik egy aláfelé haladó szűk járatot képez.

Az első csarnok, melybe az alig 1½ méter magas nyíláson át csak gúggólva juthatni be, teljesen száraz s magassága a 2 métert

sehol sem éri el, úgy hogy, e csarnokba a magasabb testállású kutató testét fel nem egyenesítheti. E csarnokból a következőkbe, melyben már csak kísérteties félhomály dereng s mely már a boltzataról csepegő víz következtében kezd kissé nedvossé válni, minden nehézség nélkül juthatni, míg a már teljesen sötét és nedves, következő, azaz a harmadik csarnokba kényelmetlenebb az átjárás; azonban ennél még kényelmetlenebb az átjárás a negyedik csarnokba, miután hihetőleg egy lezuhant szikla darabnak a nyílásba jutása következtében csupán hasoncsuszva juthatni bé. E csarnok már annyira kezd nedvesedni, hogy itt-ott állandó tócsák keletkeztek.

Az eddig említett csarnokokon biztosan haladhatni előre, miután azok csaknem egyenes vonalban szakadatlan lánezolatot képeznek minden feltünőbb nagyobb mellékür vagy kamara nélkül; de már az ötödik csarnokban jól vigyázzon a kutató, nehogy két mellék kamarájának valamelyikébe tévedjen; mert ezen esetben, különösen ha felfogadott kalauza sem igen járatos a barlang ismerésében, könnyen eltévesztheti az irányt s csak azon veszi észre magát, hogy oda jutott, a honnan kiindult, azaz, a barlang elsőbb csarnokaiba. Úgy eme, valamint az előbbi s összes többi ezután következő csarnokokban sem lehet semmi stalagmitet találni, hanem a csepegő víz egyes helyeken a talajt bevonó kérget képez, melyben itt-ott a hosszú időn át folyton egy helyre eső csopp lyukakat vájt s ezekben mogyoró-nagyságú, vagy több szögletű, vagy gömbölyded felületű simára esiszolt mészkő darabkák találhatók. Ellenben a stalaktitek úgy ezen, valamint a reá következő hat-, hét- és nyolczadik csarnokban meglehetősen mennyiségben csüngenek alá, a nélkül azonban, hogy valami meglepőbb látványt nyújtottak volna.

A hatodik csarnok az előbbitől északnak fekszik s egy kamarával bir. Az átjárás e csarnokból a következőkbe, azaz a hetedikbe s ebből a nyolczadikba minden nehézség nélkül megejthető, úgyszintén a nyolczadikból a kilencedikbe; ellenben a kilencedikből a tizedikbe létra segély nélkül csak nehezen s ennek segélyével is csupán óvatosan juthatni át, miután itten két leszakadt szikladarab meglehetősen szűk átjáratot hagyott fenn csupán s a létrának sem lehet elegendő biztos támpontokat szerezni. A tizedik s a reá következő Szathmári Ede által felvett csarnokok az előbbiekkal szemben nem is tekinthetők csarnokoknak, a mennyiben különösen

¹⁾ Id. m, id. hely.

a 14 és 15-ik anyyira elszökül, hogy az ember guggolva s féloldalt meglapulva alig haladhat előre a folyton csepegő víz követhéztében teljesen nedvesre és sárosra vált sziklafalak között s nem minden ok nélkül írja Szathmári Ede, hogy az embernek itten önkénytelenül is eszébe jut, vajon hagyott-e odahaza testamentumot; mert a két sziklafal között előrehatolás miatt küzködve észrevétlenül is ama gondolat szállja meg az embert, hogy fog-e még innen valaha kijuthatni: s napvilágot látni s szintúgy vágy ébred az emberben visszatérni, ha az utána jövők hasonló küzködések közepett utját nem állanak. Ez azonban csak az első alkalommal történik, míg másodszeri, harmadszeri bebocsátkozásnál az ember egészen megbátározik a helyzettel, különösen ha azon tullepve betoppan a barlang legvégső csarnokába, mely roppant magas ivezetével s egy kiálló szikladarab által képzett, szöszékhez hasonló részletével egy templomhoz hasonlít.

Ez utolsó csarnok, mint fennebbi számadatokból is kitűnik, a legterjedelmesebb s az előbbieneknél jóval mélyebben fekszik. Belseje nedves, ragacos iszappal, leomlott szikladarabokkal s a többi rendbeli ásatások folytán a felszínre került s mindenfelé elszórt óriási medvecsontokkal van telve; egyik zúgában pedig egy nagyobb mérvű ásatás alkalmával ki- és felhányt földhalmaz látható. Falazata e csarnoknak is nedves s boltozatáról nagy cseppekben hull alá a víz, különösen a csarnok közepe táján, hol több, kristálytisza, jéghideg vizű tócsává gyűlt össze.

Társaságunk egyik tagja, Klir János ur hőmérőt is hozván magával, alkalmam volt a barlang hőmérsékét is megfigyelni, különösen a csontokat tartalmazó csarnokban, melyben az ásatások miatt legtöbb időt töltöttünk; mondhatom, hogy a ki huzamosabb ideig akar itten mulatni, az ha nem is bundát, legalább is nagy kabátot vigyen magával, miután a $+3^{\circ}\text{R.}$ -nél könnyen áthűtheti magát.

E barlangban, mint említém három napot töltöttünk, illetőleg kettőt és felet, miután a Kolozsvárról reggel 7 órakor induló szerényvonattal csak 11 órára érkeztünk az élesdi állomáshoz; innen pedig Élesdre kellett bemennünk szállást és minket a barlanghoz szállító kocsit keresnünk. E dolgok elintézése 3 órákat vette igénybe s így csak délután 3 órakor indulhattunk a barlanghoz. Nagyon természetesen első sorban kalauzokat kerestünk a faluban, kikre

nem annyira az útmutatásért, mint inkább az ásás eszközéséért fogadtunk fel; miután Klir János társunk, ki egy alkalommal már meglátogatta volt e barlangot, abban elég jártas volt. E napon azonban, miután egyfelől kalauzaink magukkal létrát nem hoztak, a csontbarlangba nem bocsátkozhattunk be, mely alkalmat én a barlang faunájának összegyűjtésére fordítottam.

Mindjárt az első csarnokban egy pók kifeszített hálójára akadtam, melynek szövője is közel volt egy zúgban megvonulva. E pók a *Meta Menardii* Latr., melynek him és nőstény példányát fogtam. A második, harmadik és negyedik csarnokban semmi élő állat nem tanyázott, míg az ötödik és hatodik csarnok nedves falazatán egy reczésszárnyu (*Neuroptera*) rovar, az *Anabolia pilosa* igen nagy mennyiségben volt jelen, mely gyertyáink fénye által sem zavartatva, könnyen és nagy mennyiségben volt fogható. E reczésszárnyu, úgy látszik, nem csak ideiglenesen keresi fel e barlangot, hanem egész életét itt éli le; miután csaknem valamennyiöt párosulás állapotában találtam s így azt hiszem, hogy petéiket is itten rakják le. E nézetem némileg indokoltnak látszik a helyi viszonyok figyelembe vételével; miután e csarnokok már annyira nedvesek, hogy bennük itt-ott állandó tócsák keletkeznek, melyek az álezáknak tenyészhely gyanánt szolgálhatnak; mindazáltal a tócsákban, miután azokat az előljáró kalauzok már jól bepiszkolták, egyet sem találtam.

A hetedik és nyolczadik csarnokban már a reczésszárnyu egyetlen példánya sem volt található s ennek helyét a kétszárnyuak (*Diptera*) közül a *Hybos grossipes* foglalta el, mely gyertyáink fénye által háborgattatva ügyetlenül ide-tova repdesett. Hogy e légy miként jutott aránylag oly mélyen a barlangba, biztosan nem tudom megfejtetni; valószínű azonban, hogy petéit ez is itten rakja le s a kibuvó álezák hulladékokból s a denevérek guánójából táplálkoznak.

A kilenczedik és tizedik csarnok élőlényekben már az előbbieneknél sokkal gazdagabb volt, itt ugyanis háromféle s az izlábuak igen különböző osztályaiba tartozó alakokat gyűjtöttem. A hogy az ember e csarnokba lépik s gyertyájával annak nedves falazatát vizsgálja, a gyertya fénye által háborgatott, gyorsan mozgó kis fehér állatkákat vesz észre, melyek a sziklafal repedéseibe igyekeznek el-

bujkálni a háborgató hatány elől. E kis fehér állatkák a Héjasok (Crustacea) osztályába tartozó és Frivaldszky János által Titanethes graniger névvel jelölt különböző életkorú s így különböző nagyságú példányai voltak, melyekből Klir János társunk segítségével valami 20 darabot fogdostam össze.

Ugyaníly körülmények között, azaz, az előbbeni társaságában, igen nagy számmal még valami sárga színű, fénylő bogárcák is futkostak alá-fel, keresve a menedéket nyújtó sziklarepedéseket; dacára azonban igyekvésüknek, belőlük is számos példányt fogdostunk össze. E picziny bogárcák a fedeles szárnyuak (Coleoptera) osztályának peszérfélői (Sylphales) családjába tartozó Drimeotus Kovácsii, Mill. példányai voltak.

Ezután minden figyelmemet a Frivaldszky János által itten fogott Anophthalmus Redtenbacheri megtalálására fordítottam; de ez irányban tett fáradozásaim eredménytelenek maradtak, miután egyetlen példányt sem sikerült találnom. Kutatásaink közben azonban Klir János társunk egy picziny pókra hívta fel figyelmemet, mely a Titanethes graniger és Drimeotus Kovácsii társaságában pihent a gyertya fényétől egyáltalán nem háborgatva. Hálói a sziklafal repedéseiben voltak kifeszítve. E pókokcskából, melyekből az előttem fekvő irodalom szerint még eddig senki egyetlen példányt sem fogott, nekem öt példányt sikerült fognom, melyek közül két darabot az intézet részére tartottam meg, hármat pedig Herman Ottónak küldtem fel pontos meghatározás végett. Miután a rendelkezésemre álló szűkkörű irodalom nem nyújtott elegendő felvilágosítást. A mennyire azonban utána járhattam a dolgnak, e pók egy eddig ismeretlen faj.

Ezen összes állatkák közül a Meta Menardii, Latr., Anabolia pilosa és Hybos grossipes a barlangkedvelő (trogliphila); míg a Titanethes graniger és Drimeotus Kovácsii a barlanglakó (troglobia) állatkák képviselői. Ez utóbbiakhoz sorolom én a kis pókot is, különösen meglehetősen szintelen volta és szemének csekélyfokú fejlettsége miatt.

A tizedik csarnokon túl már semmi élőlényre nem találhatni. Itt már minden kihalt, mintegy előhírnökéül a nemsokára következő óriási sirnak.

Megjegyezni kívánom, hogy itten a kétszárnyuakna (Cheiroptera) is akadtam nyomára a barlang alzatán heverő guánóban, de a kilencedik csarnokban egy helyen négy darab elhalt de nevér esontmaradványaira is bukkantam, melyek hihetőleg a boltoatról zuhantak le s pusztultak el. Ezek hihetőleg a Frivaldszky János által is felemlített Vespertilio murinus példányai voltak.

A második nap korán reggel mentünk ki a barlanghoz, melynek nyílásánál már várt reánk a megrendelt öt ember ásókkal kapákkal felfegyverkezve s két lótrával, melyeknek segítségével a esontbarlangba juthattunk. Itt három csoportra oszolva különböző helyeken kezdtük meg az ásást, mely azonban délig majd semmi eredményre sem vezetett, miután előbb a más ásatók által felhányt esontokat és földhalmazt kellett eltávolítani, hogy még érintetlen talajhoz lehessen jutni. Délután az ásás eredménye már kielégítőbb volt, miután két óriási medve koponyán kívül több esontrészt is kaptunk, melyek részint a barlangi hyona, részint a barlangi farkas esontvázaikhoz tartoztak; de ép koponyát egyikből sem sikerült szereznünk. Itt megjegyezni kívánom, hogy az ásás a legnagyobb figyelmet igényli, miután a nedves iszapban eltemetett óriási koponyák durvább érintésre azonnal szétmállanak.

A harmadik napi kirándulásban dr. Primics György nem vett részt, miután ő a tohervonattal délelőtt visszatért Kolozsvárra. E napi ásásaimnak eredménye a megelőzőjé jóval fölül mulja, miután két óriás és teljesen ép medve koponyán kívül, melyek már első tekintetre is s annál inkább a mérések folytán két különböző fajú medvének bizonyultak, egy barlangi farkas koponyáját s egy alsó állkapcsát leltük meg, mely utóbbi annyival érdekesebb, miután fogazata teljesen meg van kopva, mely körülmény arra utal, hogy ezen állat különös előszeretettel rágt a esontokat.

A barlang keletkezéséről illetőleg az irodalomban Thomák Ede feljegyzése az egyedüli s nézete szerint két tényező működésének eredménye, nevezetesen a kiömlés és beszakadás. A mennyiben figyelmemet e tárgyra kiterjeszthettem, nézetét egész terjedelmében elfogadom, miután a barlang első csarnokaiban csakugyan víz mosásának eredménye látható, míg belsőbb csarnokai a beszakadásokat tisztán mutatják.

Nem kevésbé érdekesek ama nézetek, melyek az ősemelősök csontmaradványainak a barlang eme legmélyebben fekvő csarnokba jutásáról szólnak. Kovács János, azki figyelmét a körülményekre legelőször terjesztette ki s szerinte az itten oly roppant mennyiségben eltemetett medve csontok a barlangban élt és időnként itten elhalt medvék csontjai, melyek közé a hyaena és farkas csontok csak véletlen körülmények között jutottak.¹⁾ Themák Ede Kovács János-nak a nézetét teljesen mellőzve azt mondja, hogy a medvék az egész barlangban laktak és elhaltak s hogy a csontokat a nagy csarnokba, melyet a medveörvénynek nevez, mint a barlang legmélyebb üregébe, a különféle csatornák által víz sodorta össze.²⁾ Nézetét indokoltnak találja az által, hogy számtalan összetört csontot talált s igen sok csont kiálló része, kis mértékben bár, de el van koptatva, továbbá, hogy a csontok között igen sok kavics fordul elő.

Az ásások folyamán figyelmemet én is kiterjesztettem a csontok fekvésére, megtudandó, hogy mily körülmények között kerültek és kerültek azok eme földalatti nagy temetőbe s a végkövetkeztetés, melyet észleletem után egész biztosan nyújthatok, részben a Kovács Jánoséval, részben a Themák Edéével egyezik meg s az, hogy ezen állatok csontjai nem csupán víz által bemosva jutottak a barlang eme legmélyebben fekvő üregébe, hanem a természet valamely külhatánya, tűz vagy víz által megriasztott ősvadak tömegesen keresték fel az akkor még hihetőleg egy más és könnyebben megközelíthető kijárással bíró s egyeseknek már korábban is hajlékot nyújtó barlangot, melynek belsejében a félelem által megszelidítve medve, hyaena és farkas békében megfértek. Ezen élő tömeget aztán a barlang nyílásán betódult víz halomra gyilkolta s iszapjával eltemetve lassu korhadásnak indította, melyből évezreken át csupán a már porlékonyává vált csontok maradtak meg. Eme következtetésemet különösen ama észleletemre támaszkodva bátorítodom nyilvánítani, hogy ásások közben ott, hol az ember kéztő, kézközép, lábszár, czomb és lapoczka csontokat talál, biztosan megtalálja a koponyát is s azontul a csontváz többi részeit is, mint a nyakcsigolyákat, bordákat stb. De ama körülményből, hogy nagy mennyiségű teljesen szétszórt s általában oly roppant mennyiségű csont fordul elő, hogy teljesen képtelenségnek látszik annak feltevése, miszerint ezek az élő állatokkal jutottak be, okvetlenül következtethetni, hogy a betóduló víz is mosott idebe időnként csontokat.

A PESTEREI BARLANGBAN TETT KUTATÁSOK EREDMÉNYE

Dr. Dadai Jenő egyet. tanársegédttől.

(1880) – Kolozsvári orvos
természettudományi Értesítő,
5. kötet p. 147-156, Kolozsvár
S-H/225

693

¹⁾ Id. m. p. 58.

²⁾ Id. m. p. 149.